

Zagreb, 22.03.2018.

Priopćenje medijima

ZERO WASTE HRVATSKA

STOP centrima za smeće koji se bogate na štetu građana i okoliša!

Udruge i građanske inicijative iz čitave Hrvatske okupljene u koaliciju "Zero Waste Hrvatska" danas su u Zagrebu i Rijeci zatražile odustajanje od nerazumnog forsiranja projekata centara za (ne)gospodarenje otpadom. Na primjeru prvih izgrađenih centara pokazalo se da su oni "rupa bez dna" jer ne donose rješenja nego niz problema, kao što su poskupljenje usluge za građane, zagađenje okoliša, štete po zdravlje i stopiranje sustava recikliranja. Decentraliziran sustav odvojenog prikupljanja i recikliranja jedini je dosljedno ekološki zasnovan i isplativ sustav kojeg hitno treba implementirati diljem RH!

Nakon što su građani i građanke nekoliko puta na sudovima dokazali da cementare i tvornice vapna ne smiju spaljivati otpad te da je izgradnja spalionice neprihvatljiva, sustav zacrtan na spaljivanju kojeg nerazumno guraju županije i Ministarstvo dobio je novu pljusku. Prošlog je tjedna cementara Holcim odlučila da neće spaljivati otpad iz centra Marišćina. Sada će se taj visoko zapaljivi štetni otpad, kako to zazivaju čelnici centra Marišćina, skladištiti na propusnom krškom terenu i čekati izgradnju spalionice koju bi opet skupo platili građani i građanke i koja bi izazvala ogromne ekološke štete.

Pitamo se zašto Ministarstvo ustraje u izgradnji županijskih centara za gospodarenje otpadom iako tehnološki nisu u stanju poslovati u skladu sa zakonom?! U njih se ulažu stotine milijuna kuna, a istovremeno postoje višestruko jeftiniji i za okoliš prihvatljivi sustavi gospodarenja otpadom koji bi otvorili i brojna zelena radna mjesta. Očigledno odgovor na to leži u činjenici da se izgradnjom centara za smeće osigurava nered u gospodarenju otpadom koji služi bogaćenju pojedinaca kroz štete za okoliš i građane.

Dokaz tome je Mladen Jozinović – sada bivši predsjednik Grupacije svih centara koji je samom sebi isplaćivao milijunske bonuse manipuliranjem sa dovozom smeća iz čitave Hrvatske na odlagalište Piškornica gdje se planira megalomanski centar za smeće nekoliko županija. Takvih je slučajeva bilo i u ostalim centrima, poput centra Lećevica. Pitamo se gdje je tome kraj? Očito nigdje ukoliko građani i građanke ne preuzmu stvar u svoje ruke, kada već Ministarstvo koje bi trebalo štiti okoliš nema tu namjeru.

Dokazi o promašenosti nametnutog sustava centara za gospodarenje otpadom redaju se iz mjeseca u mjesec. Problem sa plasmanom produkta obrade (RDF) iz centara, poskupljenje usluge, zagađenja podzemnih voda i zraka, utjecaj na zdravlje i usporavanje razvoja sustava recikliranja samo su neki od problema. Čelnici centara podižu tužbe protiv aktivista koji se bore za javni interes i zaštitu okoliša, a pojedini „stručnjaci“ godinama drže ljestve zagovornicima takvog sustava zavaravanjem javnosti da je sustav odvajanja skup.

Činjenice ih demantiraju jer je dokazano da je decentraliziran sustav gospodarenja otpadom zasnovan na odvajanju i recikliranju otpada te sortirnicama i kompostanama višestruko jeftiniji. Za njega postoje i znatna EU sredstva, za razliku od sustava spaljivanja, kojeg bi velikim dijelom platili građani i građanke. Financijskim štetama treba pridodati i okolišne jer spaljivanjem nastaju velike količine toksičnih spojeva koji se oslobađaju u atmosferu te se uništavaju vrijedne sirovine koje imaju svoju vrijednost na tržištu reciklaže.

Uz sve navedeno, europske direktive i hrvatsko zakonodavstvo jasno zabranjuju spaljivanje ili slične obrade otpada kao primarne načine zbrinjavanja otpada te je samo pitanje vremena kada će stići i novi financijski teret građanima i građankama zbog plaćanja kazni EU.

Postaje sve jasnije da će izgrađeni centri Marišćina i Kaštijun donijeti samo nove probleme te ne postoje nikakvi valjani razlozi za daljnje forsiranje njihovog rada, kao niti razlozi za inzistiranje na izgradnji još devet

takvih centara širom RH. Svim jedinicama lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj predstoje godine ulaganja u uspostavu kvalitetnog sustava odvajanja otpada te bi bilo nerazumno i neodgovorno nove milijarde kuna ubaciti u "rupu bez dna" zvanu centri za gospodarenje otpadom.

Stoga pozivamo Ministarstvo da hitno obustavi planirane investicije u te centre te ih preusmjeri u razvoj lokalnih sustava recikliranja! Također, pozivamo i institucije pravne države da konačno provedu odredbe Kaznenog zakona koji u svom članku 196. jasno definira kaznenu odgovornost za ugrožavanje okoliša otpadom. Neophodno je potrebno i utvrditi odgovornost nositelja rasipanja javnog novca i opterećivanja građana povećanim troškovima zbog donošenja neodgovornih i nestručnih odluka.

Priopćenje potpisuju:

Zelena akcija / Friends of the Earth Croatia
Građanska inicijativa Koprivnica kakvu zaslužujemo
Krizni Eko Kaštelanski Stožer
Krizni Eko Stožer Varaždin
Krizni Eko Stožer Marišćina
Udruga za zaštitu okoliša Resnik
Srđ je naš
Inicijativa JAVNO JE DOBRO
Eko Pan Karlovac
Eko Zagreb
Eko breza
Udruga Okoliš
Pravo na zavičaj
Građanska inicijativa Karlovac
Čuvajmo rapske plaže
Za naš Supetar - ZaNaS
Udruga za zaštitu okoliša Jakuševac
Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce

Kontakti:

Marko Košak, Zelena akcija, 099 272 5226, marko@zelena-akcija.hr

Josip Begonja, Krizni Eko Stožer Marišćina, 099 812 4929

Siniša Bosanac, Građanska inicijativa Koprivnica kakvu zaslužujemo, 098 876 815

Branka Genzić Horvat, Udruga za zaštitu okoliša Resnik, 099 219 49 17, zg.uzor@gmail.com